

obzornik

glasilo delovne skupnosti

25 LET

BREST - danes in jutri

Osnovno izhodišče naše poslovne politike za letošnje leto je bilo: optimalizacija proizvodnih kapacitet v vseh poslovnih enotah. Čeprav so bili vsi naši naporji tudi lani usmerjeni v to smer, uspeh ni bil povsem zadovoljiv iz tistih razlogov, o katerih sem že pisal ob koncu lanskega leta. Ugotoviti moram, da je gospodarjenje tudi v letošnjem letu v znamenju stabilizacijskih ukrepov v naši ekonomski politiki in naporji celotne družbe so usmerjeni v to smer. Ob tem, kako se ta politika uresničuje, pa moram žal ugotoviti, da ni vse tako, kot je bilo zastavljeno v začetku leta.

Inflacija stroškov, ki je kljub zamrznitvi cen lani močno pritisnila na našo proizvodnjo, se je nadaljevala tudi letos, le v nekoliko manjši obliki. Devalvacija dinarja v začetku leta nam ni prinesla boljšega položaja v izvozu, ker je istočasno prišlo tudi do devalvacije dolarja, porasta prevoznih stroškov za čezmorski prevoz in ne nazadnje tudi do

rahle reevalvacije dinarja proti dolarju, ki jo je bila opravila Narodna banka v poletnih mesecih, tako da danes dobimo za dolar prav toliko kot pred letom dni.

LETOS DOKAJ UGODNI REZULTATI

Ze ob postavljanju letnega plana za letošnje leto nam je bilo jasno, da samo z večjo produktivnostjo lahko kljubujemo večjim stroškom ob istočasni zamrznitvi cen naših izdelkov. Danes lahko ugotovimo, da smo v tem prizadevanju dosegli razmeroma zelo ugodne rezultate. Če primerjamo samo nekatere osnovne kazalce za osem mesecev lani in letos, dobimo naslednja razmerja:

	1971	1972	index
celotni dohodek	120.800	147.500	122
proizvodnja	120.100	178.000	148
osebni dohodki	1.321	1.750	132

Analogno tem kazalcem sledijo tudi drugi ekonomski kazalci,

saj bomo sklade povečali za 100 odstotkov v primeri z lanskim letom, ko je zaposlenost ostala na ravni preteklega leta.

Če se nekoliko pomudimo ob doseženih rezultatih, moramo ugotoviti, da so pravzaprav nad planiranimi, da so rezultat prizadevanj celotne delovne skupnosti in investicijskih naložb nekaj let nazaj. To je tudi potrditev, da smo trdno odločeni prispevati kar največ k naporom celotne družbe k stabilnejšemu gospodarstvu. Ob tej priložnosti bi tudi izrekel trditev, da se Brest ne boji ostrejših pogojev gospodarjenja, ampak da se veliko bolj bojimo nestabilnosti, kratkoročnosti, pogostnega spreminjanja pogojev gospodarjenja, saj večkrat niti ne vemo, kaj bo jutri, kakšni ukrepi bodo sledili in podobno.

KAKO BO JUTRI?

Razmeroma ugodna ocena gospodarjenja v letošnjem letu pa nam ne more služiti za osnovo pri predvidevanjih za prihodnje leto. Ravno sedaj se porajajo težnje po velikem povečanju cen surovin in ostalih repromaterialov, ki jih uporabljamo v naši proizvodnji. Priča smo temu, da skoraj vsak teden dobimo poziv za podpis samoupravnega dogovora za povišanje cen. Ta povišanja se ne gibljejo v nekaterih normalnih in razumnih mejah, ampak je poprečje nekje od 25 do 30 odstotkov. Kako se bomo pod temi predpostavkami vključevali v mednarodni trg, če vemo, da danes pri izvozu komaj pokriva stroške proizvodnje? Kako naj zaključujemo izvozne posle za prihodnje leto? Ali naj jih sploh zaključimo? Na to ne moremo dobiti odgovora in vse tveganje sloni na kolektivu. To so velike nedoslednosti v naši ekono-

mski politiki. Nedoslednosti se pojavljajo na vseh ravneh. Priče smo, da imajo vsi proračuni (zvezni, republiški, občinski) velike presežke tudi v letošnjem letu. Ti presežki se ne vračajo gospodarstvu, čeprav je prav to gospodarstvo v zelo težkem položaju.

Se vedno imamo precej težav z neikvidnostjo, s slabim plačevanjem naših kupcev. Ukrepi zveznega izvršnega sveta v juliju mesecu za odpravo nelikvidnosti bodo prizadeji tudi nas. Tako računamo, da bomo morali ob ključnem računu zmanjšati ostanek dohodka za najmanj milijon dinarjev na račun slabega plačevanja naših kupcev. Po teh ukrepih mora Brest do leta 1975 letno vlagati najmanj 7 milijonov dinarjev v stalna obratna sredstva, skoraj dva milijona v rezervni sklad podjetja in tako naprej.

Ti ukrepi nam bodo zelo zmanjševali možnosti investiranja tja do leta 1975, kar tudi ni preveč optimistično.

NEGOTOVA PRIHODNJA EKONOMSKA POLITIKA

V takšnih pogojih je vsaka prognoza popolnoma nerealna, vsaka napoved tvegana. Vsekakor bo sestava plana za prihodnje leto precej zahtevna naloga in čeprav bi se morali lotiti izdelave takoj, bomo morali verjetno počakati vsaj do konca letošnjega leta, ko bo nekoliko več znanega o ekonomski politiki v prihodnjem letu.

Pripravlja se nov zakon o obdavčitvi podjetij. Čeprav je predlog že znan, bomo morali počakati, da se uskladi med republikami in tudi ne vemo, ali bo veljal že v začetku prihodnjega leta ali ne.

Prihodnji mesec bi morali dobiti nov devizni režim, toda tudi ta je preložen na začetek prihodnjega leta, tako tudi ne vemo, kaj in kako bo v prihodnjem letu na tem področju.

Poudariti moram, da nam v prihodnjem letu ne ostaja nekaj večjih rezerv v proizvodnih kapacitetah, zato tudi ne bomo mogli, tako kot letos, kljubovati naraščanju stroškov proizvodnje z večjo produktivnostjo, ampak bomo morali tudi naše cene prilagoditi splošnim gibanjem v gospodarstvu in del bremen prenesti na kupce gotovih izdelkov. Ker moramo s precejšnjo gotovostjo računati na podobna gibanja tudi v prihodnje, je nujno, da planiramo, kljub vsem ekonomskim težavam, tudi modernizacijo proizvodnje in razširitev tistih zmogljivosti, za katere so realne možnosti. Pri tem mislim predvsem na modernizacijo naših primarnih proizvodnih enot Tovarne ivernih plošč in Tovarne lesnih izdelkov Stari trg. Nalogo, ki smo si jo zastavili, da povečamo proizvodnjo ivernih plošč, bomo morali na vsak način realizirati. Kot je znano, smo zaprosili za kredit pri Mednarodni banki in računam, da bo stališče banke znano do konca letošnjega leta. To je naša osrednja naloga v srednjeročnem programu razvoja, ki bo ravno prihodnji mesec v javni razpravi, zato o tem programu ne bi pisal posebej.

Poleg te osrednje naložbe so predvidene tudi druge, predvsem, da bi modernizirali proizvodnjo, kar vse naj bi nam omogočilo, da svoje rezultate do leta 1976 podvojimo.

Ni dvoma, da je prehojena pot Bresta, da so rezultati, ki jih je dosegel, žilavost, upornost, izkušnje in če je potrebno, tudi samoopovedovanje, dovolj veliko jamstvo, da bomo s skupnimi močmi dosegli tudi ta cilj. Zato kljub vsem težavam lahko z optimizmom zremo v prihodnost, kajti petindvajset let delovanja in razvoja podjetja je tako uspešno, da smo vsi lahko na to ponosni. Ob tej priložnosti tudi iskrena čestitka in zahvala vsem tistim, ki so na tej prehojeni poti prispevali k uspešni rasti in razvoju podjetja, mlajšim pa mora biti to zadolžitev, da bomo to pot nadaljevali.

inž. JOŽE STRLE

Vsem občanom
in Brestovcem
čestitamo
ob občinskem
prazniku!

Rast in razvoj Bresta

Četrto stoletje je v materialnem ali duhovnem razvoju nekega naroda le kratko obdobje. Podobno je tudi v razvoju gospodarske celice — podjetja, le da so tu razsežnosti manjše, otipljivejše, bolj podvržene večjim nihanjem, padcem in vzponom. V razvoju BRESTA kot gospodarske celice so bili prisotni vsi ti dejavniki.

SKROMNI ZACETKI

Podjetje je bilo ustanovljeno 25. oktobra leta 1947 z ukazom takratnega predsednika vlade tovariša Mihe Marinka. Zametki podjetja so bili sicer že prej in segajo tja v leto 1945, le nekaj mesecev po končani vojni. Trdnjše oblike pa je dobilo podjetje na ukaz vlade; vanj so bili združeni: Lesno industrijski obrat I. ali Krajčeva žaga, Lesno industrijski obrat II. (bivša Serkova zabojska in zametki barakarne), Lesno industrijski obrat Martinjak, žage Marof Stari trg, Dolenja vas, Begunje in Rakek. Proizvajali smo le žagan les, zaboje in barake.

Seveda to niso bili industrijski obrati v današnjem pomenu besede. Tehnološka sredstva in tehnologija so bili na nizki stopnji. Prostori so bili zasilni, leseni. Nobena redkost ni bila, da so delavci stroje zavarovali pred dežjem z dežniki, z dežnimi plašči in podobnim.

Pogojev dela z današnjimi sploh ni mogoče primerjati. Kljub temu sta bili delovna morala in zavest na takšni stopnji, da so bili ljudje pripravljene in so tudi delali v glavnem vse nedelje. O kakšnih prostih sobotah še sanjati nismo upali. Mnogokrat se spomnim tistih časov; kako lepi so bili!

Povsod, na vsakem koraku, si srečal samo delovno vnemo, tovarištvo, odrekavanje, entuziazem. Takrat ni bilo besed o socialnem razlikovanju, o bogatih in revnih. Bili smo enaki, prežeti z duhom ustvarjalnosti.

Prav gotovo smo v tem delovnem naletu delali tudi napake. Kdo jih ne bi? Izvirale pa so iz pretiranega zagona in nepoznavanja stvari. Parola, da mora gozd, zeleno zlato, plačati prvi petletni plan in obnovo domovine, je bilo treba uresničiti. Zato so žage pele skoraj noč in dan, prav gotovo pa po dvakrat po deset ur dnevno. Nenasitne so bile potrebe po žaganem lesu tako doma kot zunaj naših meja. Zlati v Anglijo smo ga mnogo izvažali. Žagan les je bil osnovni proizvod, le v Cerknici in Martinjaku smo delali zaboje, v Cerknici pa tudi barake in dele za barake.

NOVE USMERITVE

Taka proizvodnja je tekla vse do leta 1952. Šele od tega leta naprej se začnejo iskanja predelave višje stopnje. Za to je bilo seveda potrebno najprej ustvariti pogoje. V Tovarni pohištva v Cerknici smo začeli že leta 1950 graditi večji objekt z okrog 4000 kvadratnimi metri pokrite površine, sedanjo glavno proizvodno dvorano. Čeprav so bili tudi v tej hali prvi proizvodi zaboji in barake, je bilo prav to temelj za postopno preusmeritev proizvodnje. Leto 1950 je zato eden izmed najvažnejših mejnikov v dosedanjem razvoju BRESTA. Iz dveh razlogov: ker je bil to začetek delavskega samoupravljanja in iskanja nove proizvodne usmeritve in ker je vodstvo podjetja prevzel tovariš Jože Lesar, ki je bil glavni tvorec in idejni vodja razvoja BRESTA.

Pri iskanju novega programa smo se lotili različnih stvari. Eden izmed zahtevnejših izdelkov so bile šatulje za likerje za Tovarno likerjev v Ajdovščini. Še zahtevnejše pa so bile šatulje za šivalni pribor, namenjene za izvoz v Anglijo. Ob njih smo se prvič srečali z uporabo lužil in

s površinsko obdelavo lesa. Težave so bile velike, saj nismo imeli ljudi, ki bi tako proizvodnjo obvladali. Vendar smo bili od spodrsaljaja do spodrsaljaja z izkušnjami bogatejši in že leta 1953 smo pričeli s proizvodnjo kuhinjskih garnitur. Vem, da kredenca Krim še marsikje krasí kuhinjski prostor. O današnjih nepogrešljivih laminatih za proizvodnjo kuhinjskega pohištva takrat nismo vedeli ničesar. Leta 1955 smo nabavili za takratne razmere nekaj boljših strojev in pripravljali smo se na proizvodnjo furniranega pohištva. Seveda so bile medtem različne prizidave in dozidave tovarniških

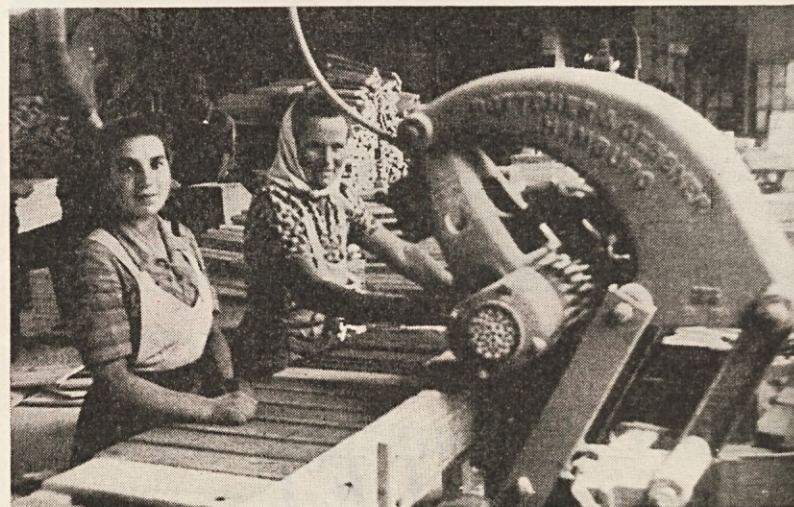
prostorov, zgrajen je bil drugi trakt, zaprta sušilna lopa, zgrajena kotlovnica. Tovarna je že dobila primerne razsežnosti in osnove za osvajanje zahtevnejših postopkov in proizvodov. Tedaj smo bili že dokončno odločeni, da bomo osvojili proizvodnjo kosočnega furniranega pohištva.

Novi mejnik je v Tovarni pohištva v Cerknici napravil požar leta 1959. Tovarna ni bila samo obnovljena, bila je tudi razširjena in tehnološko modernejša. Brez večjih posegov je obratovala vse do leta 1968, ko je bila začeta zadnja velika rekonstrukcija.

RAZVOJ DRUGIH POSLOVNIH ENOT

Tudi v Tovarni pohištva v Martinjaku je bil razvoj podoben. Po letu 1950 smo začeli postopo-

v proizvodnjo sedežnega pohištva. Zahtevnejša proizvodnja je terjala tudi nove prostore. Zato je tudi tovarna v Martinjaku stalno spreminjala svojo podobo. Sedanji videz je dobila tako kot Tovarna pohištva Cerknica ob zadnji rekonstrukciji v letih 1968 in 1969. V tem času je bil osvojen tudi program tapeciranega pohištva.

Skromni začetki Brestove proizvodnje — zabojska je bila poglaviti obrat finalne proizvodnje

ma opuščati proizvodnjo zabojev in uvajati proizvodnjo galanterije. Komaj rekonstruirano tovarno je leta 1954 uničil požar. Delavci so se takoj lotili obnove.

Zdi se mi, da je bil Marof v Starem trgu še najmanj deležen burnega razvoja, čeprav se tudi ta poslovna enota spremembam ni mogla izogniti. Poleg koncent-

25 let Bresta

Teško je ob tako pomembnem jubileju kot je petindvajsetletnica BRESTA v nekaj priložnostnih besedah zajeti vse tisto, kar predstavlja življenjsko vsebino v samorastniškem vzponu največje notranjske delovne skupnosti:

vse tiste neštete življenjske usode notranjskih garačev, ki so se spletle okrog BRESTA... vseh tistih, ki so gradili in oblikovali BREST z zavestjo, da bodo svoji družini in vsej družbeni skupnosti ustvarili večji in boljši kos vsakdanjega kruha;

vse vzpone in krize na njegovi razvojni poti, pomembne samoupravne odločitve, žrtve in odrekavanja;

vse žulje, preliti znoj in prečete noči ob strojih;

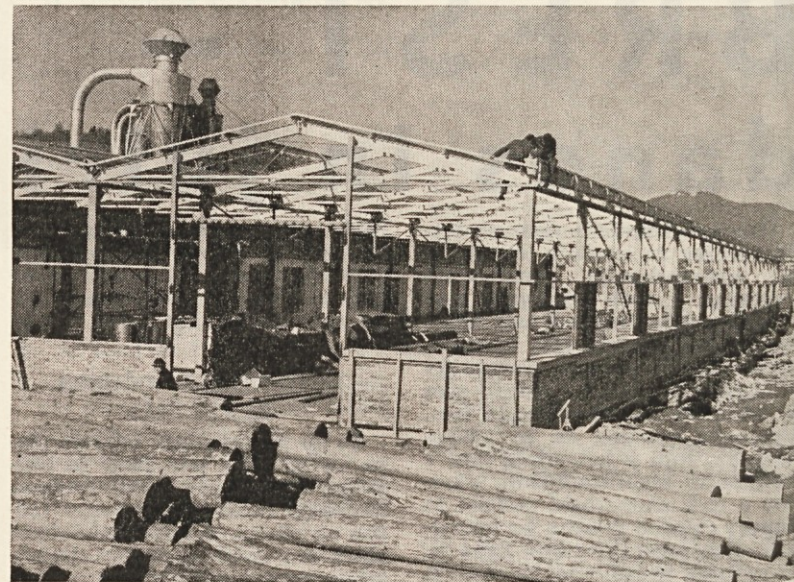
vse dolge nočne ure ob strokovnih analizah za pomembnejše poslovne odločitve...

Beseda postane ob tem burnem življenju in razvoju nemočna. Danes lahko le s ponosom vemo: BREST je iz majhnih razdrobljenih žagarskih obratov postal moderna lesna industrija, pomembna v našem najširšem gospodarskem prostoru. In z njim je vseskozi utripala in rasla Notranjska, njeni ljudje.

Z BRESTOVIM jubilejem je tesno povezan tudi Brestov obzornik. Ob dvajsetletnici podjetja je bilo njegovo rojstvo in odtlej si je prizadeval spremljati njegov razvoj in rast ter se čimbolj približati slehernemu zaposlenemu. Ob novem jubileju prihaja pred vas z novim obrazom, njegova vsebina pa bo morala še bolj rasti iz zavesti, da je to glasilo vse delovne skupnosti in da bi moral njegovo podobo soustvarjati sleherni Brestovec.

Ob petindvajsetletnici podjetja iskrena zahvala vsem, ki so ustvarjali in ustvarili BREST z našo skupno željo, da bi rasel in se razvijal še bolj strmo kot doslej.

Uredništvo

Iz majhne mizarske delavnice je nastala moderna tovarna — Tovarna pohištva Stari trg

Prihajali so novi, modernejši in sodobnejši stroji. Ukinjena je bila proizvodnja žaganega lesa, novo postrojenje pa je omogočilo postopen prehod od galanterije

tracije žagarske industrije je bila na Marofu organizirana tudi proizvodnja zabojev in ladijskega poda, ki teče še danes. Pred leti pa je bila zgrajena stolarna s kapaciteto okrog 100.000 stolov letno.

Ukinjena je bila proizvodnja galanterije na Rakeku. Prostore smo odstopili Kartonažni tovarni Ljubljana, ki je v njih organizirala proizvodnjo embalaže iz valovite lepenke.

Ukinjene so bile žage v Dolenji vasi, v Begunjah in v Cerknici ter vse žaganje skoncentrirali na Marofu v Starem trgu.

—0—

Ko se človek nehote v spominih sprehodi nazaj skozi ta pretekla leta, kar sam sebi ne more verjeti, da je bilo v tako kratkem času toliko storjenega. To pa še ni vse. Nove podobe ni dobil samo BREST. Dobila so ga tudi naša naselja, da o Cerknici sami ne rečem ničesar. Najvažnejše pri vsem tem pa je znanje, ki so ga zaposleni v tem času pridobili. Tega jim ne more odvzeti nihče. To je jamstvo, da se bo BREST razvijal tudi v prihodnje z enakim tempom ali pa še hitreje kot do sedaj.

Vsem zaposlenim čestitam ob 25-letnici podjetja in jim želim novih delovnih uspehov.

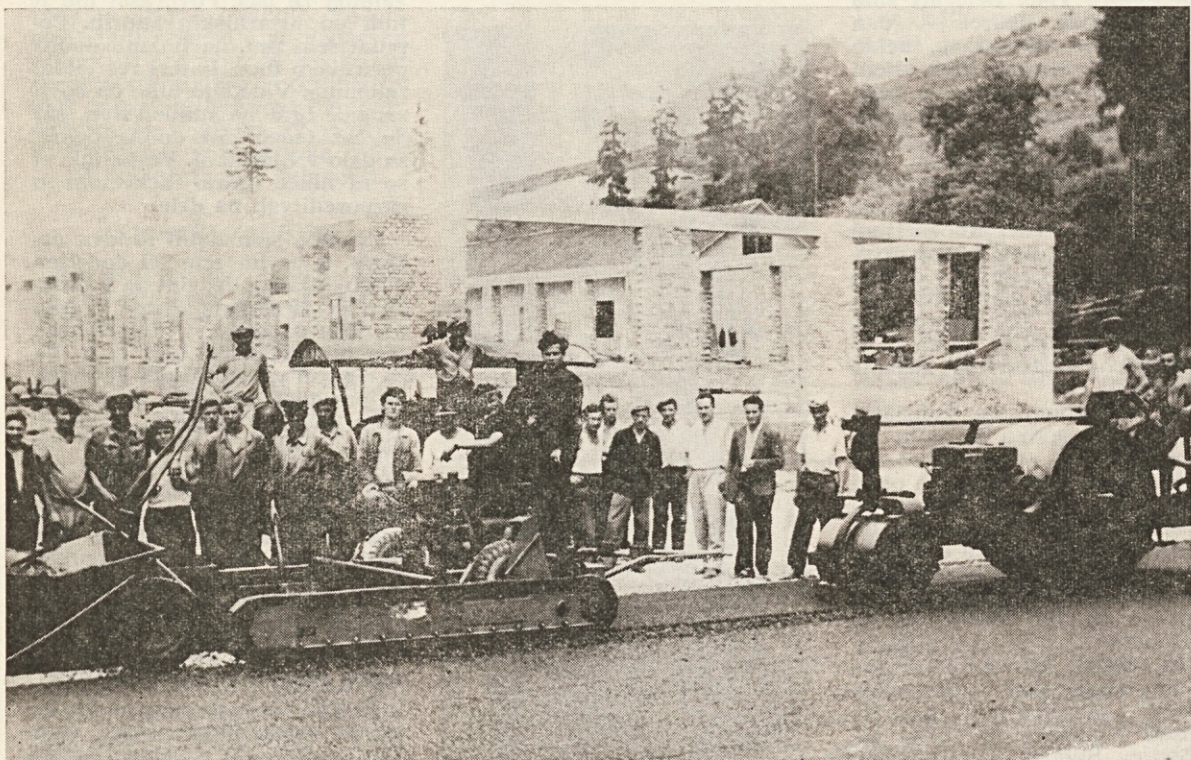
T. Kebe

L. 1952 so v TP Cerknica začeli graditi moderne proizvodne prostore, skladno s proizvodno usmeritvijo

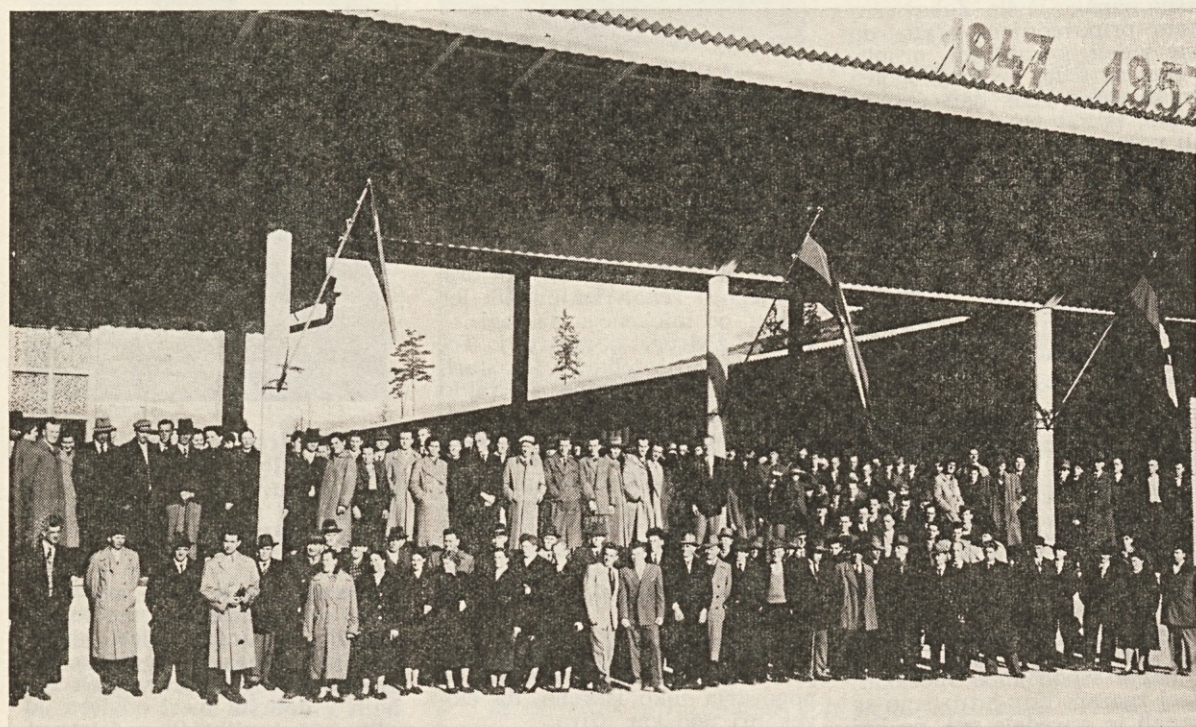
RAST IN RAZVOJ

Izgradnja nove tovarne pohištva v Cerknici v letih 1955 in 1956

Nekaj izmed prvih proizvodov TP Martinjak

Veliko zborovanje ob 10-letnici podjetja

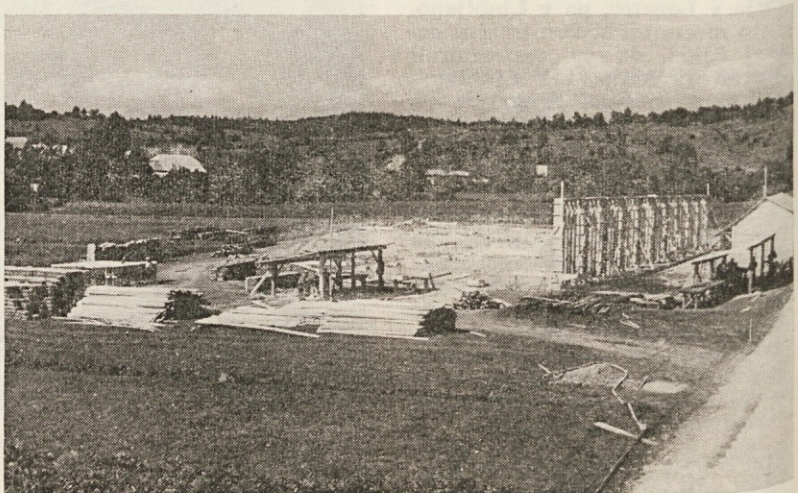
V petdesetih letih so na Marofu proizvajali lesno volno

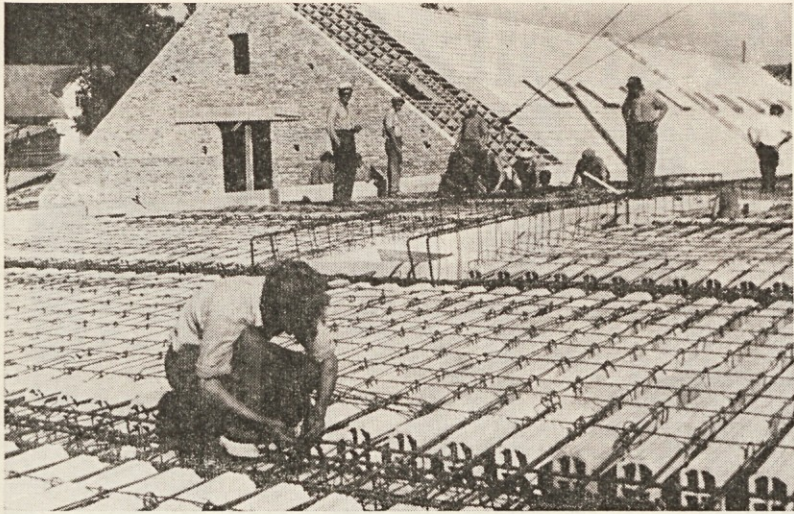
Po velikem požaru v TP Cerknica leta 1959

Ročna površinska obdelava obešalnikov

Temelji za Tovarno ivernih plošč v Cerknici

TP Martinjak je začela dobivati svoj današnji videz

Na prvomajski paradi v Ljubljani leta 1962 je sodeloval tudi Brest in slovenski javnosti predstavil prvo tovarno ivernih plošč

Obnova glavne hale v TP Cerknica po požaru

Prvi izdelki TP Martinjak: različne vrste obešalnikov in stolov

Današnja podoba Tovarne pohištva Stari trg

Svečana seja ob 10-letnici samoupravljanja na Brestu

Sestanek v proizvodnih prostorih — možnost za informiranje, instruktazo in razpravo o proizvodnih vprašanjih

Arhivski posnetek s proslave 20-letnice podjetja

BRESTA V SLIKAH

